

HET ONTSTAAN VAN HET SLAKKENHUIS, NAAKTSLAKKEN EN WAARIN SLAKKEN- SPOREN VAN ELKAAR VERSCHILLEN.

H. Reneman

The beginning of the shell, slugs and differences in traces.

The author reports the daily news of her snailery: She watched the development of newly laid eggs into little snails and sees the beginning of their houses from a piece of the eggshell. She describes the quick development of two little yellowish slugs into big, fat *Arion rufus*. Slugs and snails absolutely ignore each other! She observes the differences in the traces of snails and slugs and finds why they are different.

Mijn drie grote *Helix aspersa* mogen elkaar absoluut niet, en dat is van begin af aan al het geval. Gewoonlijk zitten ze zo ver mogelijk van elkaar af, elk op een andere wand van mijn slakkenbak. Ik vind dat opmerkelijk, omdat mijn vorige *Helix*-en toch duidelijk de neiging hebben bij voorkeur bij elkaar te zitten. Ook van de jonge slakjes zit gewoonlijk wel een ruime meerderheid op een kluitje bij elkaar. De slak is en blijft een raadselachtig dier, maar dat ze individuele eigenschappen, voor- en af-keuren hebben staat voor mij als een paal boven water. Ik heb deze drie maar buiten weg laten kruipen, want het moet afschuwelijk zijn om in een beperkte ruimte te leven met soortgenoten waar je absoluut niet mee overweg kan.

Inmiddels zijn er natuurlijk weer eitjes gelegd en dit keer heb ik heel precies kunnen volgen hoe slakjes uit hun ei komen, want de eitjes lagen goed zichtbaar tegen de wand van het slakkenverblijf. De jonge slakjes eten eerst het binnenste van het ei op, totdat er alleen nog een vlies over is. In dat stadium, ziet het hoopje eitjes er wat 'ingezakt' uit, en een beetje bruinig. Daarna eet het slakje een gat in dat vlies, en steekt zijn kop naar buiten, terwijl het vlies om de rest van zijn lijf lijkt te blijven zitten. Dit restje vlies wordt later hard en vormt zodoende het begin van het huisje. Aanvankelijk is het nog helemaal doorzichtig.

De jonge slakjes, die nog steeds onder de grond zitten, moeten zich nu een weg naar boven zoeken. Ze moeten door de aarde heen eten. Dit doen ze als groep, en nu kon ik goed zien dat dat geen eenvoudige opgave voor ze is. Ik zag, hoe ze verschillende keren een 'weg' insloegen, die blijkbaar te moeilijk was, en hoe ze vervolgens allemaal weer terugkeerden naar hun beginpunt om een andere route omhoog te zoeken. Dit zoekend heen en weer gaan duurde ruim een week!

Uit de kas in de volkstuin van vrienden kreeg ik groente met daarin drie kleine naaktslakjes, die ik natuurlijk in mijn slakkenbak heb gezet. Twee daarvan waren van die ongeveer 1 cm. grote, grijs-gele snotjes, waarvan ik - ten onrechte, zoals later bleek - meende dat het *Dero-ceras*-jes waren, en er was nog een iets groter donker grijsblauw naaktslakje, dat ik niet op naam kon brengen. Later, toen ik zag hoe hij zich tot zijn volle, verbazingwekkende lengte uitstreckte, wist ik het zeker, het was de

Boettgerilla pallens, de wormnaaktslak. Deze *Boettgerilla* zie ik sindsdien zelden, hij zit steeds onder de grond.

De kleine gele slakjes werden in een paar weken enorm groot en waren duidelijk geen *Dero-ceras*. Ik noemde ze maar (sorry, Annie M.G.!) Jip en Janneke. Van dag tot dag veranderde hun uiterlijk. Ze werden, beginnend boven op de rug, langzaam wat donkerder, terwijl zich op de staart een soort van eikenschorsprofiel begon af te tekenen. Toen de rand van hun voet in een paar dagen oranje kleurde, wist ik het zeker, die twee zijn jonge *Arion rufus*!

Opvallend is, dat de *rufus*-tjes en de *Helix*-en geen enkel contact met elkaar maken, ze negeren elkaar totaal. Ook al eten ze met hun koppen vlak naast elkaar van het zelfde blaadje, hun steeltjesogen raken elkaar nooit.

Inmiddels zijn J. en J. ruim 10 cm. groot, moddervet en bruin met een duidelijke oranje rand langs de voetzoom. Ze zijn onafscheidelijk; als je de een ziet, zie je de ander. Overdag zitten ze onzichtbaar onder de grond verstopt, ze kunnen zich namelijk, ondanks hun grote, vette lijf, veel beter verstoppen dan de *Helix*-en, die in dit opzicht gehandicapt zijn omdat ze hun huis met zich mee moeten slepen.

Ook in een ander opzicht zijn naaktslakken in mijn ogen beter toegerust dan huisjesslakken: de manier waarop ze 'zich smeren' is namelijk perfecter. Als je buiten een slakkenspoor ziet dat op een soort regelmatig stippellijntje lijkt, dan is dat altijd afkomstig van een huisjesslak; een ononderbroken lijn is van een naaktslak. Het is niet zo dat huisjesslakken telkens even stoppen (ik heb dat gecontroleerd), daar is de regelmaat van de 'stippels' ook te groot voor, maar het heeft blijkbaar te maken met de toevoer van het slijm, dat uit een gaatje bij hun 'kin' lijkt te komen. Dit gaat blijkbaar druppelsgewijs. De afstand tussen de 'stippels' is bij alle slakkensporen ongeveer gelijk.

Bij naaktslakken welt er blijkbaar ook nog over de hele rug extra slijm op (ze zijn dan ook veel plakkeriger als je ze oppakt!) dat via de boomschorsachtige groeven naar beneden vloeit, waar het terecht komt in een soort ringweg die de zoom van de voet begrenst. Via heel veel kleine dwarskanaaltjes komt het dan bij de voetzoom terecht. Bij de grote soorten kan je deze kanaaltjes heel

duidelijk zien. Dankzij deze dubbele smering kan de naaktslak veel beter slijmsurfen!

Iets heel anders: Nu stress enzovoort een groot probleem is, is er volgens mij geen betere manier om te 'onthaasten' dan rustig naar het wel en wee van slakken te kijken. Het zijn echt schitterende dieren!!

Adres van de auteur
Paardenmarkt 25
2611 PB Delft
hannyreneman@planet.nl